ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Εσωτερικοῦ . . δρ. 5.—Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 5.
Μετὰ δώδεκα μουσικῶν τευχῶν.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΤΩΝ κ.κ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΚΥΡΙΑΖΗ. ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΤΣΩΚΗ καὶ ΠΑΝ. ΤΖΑΝΝΕΑ

Πᾶσα διατριβὴ σχετικὴ τῷ σκοπῷ τῆς ἐφημερίδος μας δημοσιεύεται δωρεάν.

ΦΟΡΜΙΓΞ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

«Ἄγε μοι, λίγεια φόρμιγξ»
« . . . κελάδει Δώριον ᾠδάν» (Συνέσιος).

ΕΤΟΣ Α'. — ΑΡΙΘΜΟΣ 12. | ΓΡΑΦΕΙΑ: 48—Ὁδῷ Πραξιτέλους—48 | ΑΘΗΝΑΙ, Παρασκευὴ 15 Μαρτίου 1902.

ΒΙΣ
ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν κινδυνεύομεν ν' ἀπολέσωμεν πᾶν ἐθνικὸν κειμήλιον καὶ πᾶν πατροπαράδοτον ἦθος καὶ ἔθιμον, μιμούμενοι ξένας συνηθείας, αἵτινες οὐδὲν ἄλλο μέχρι τοῦδε ἀπειργάσαντο ἡμῖν ἢ ναχεκτικὸν τὸν πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν ἡμῶν βίον, ἀπαραίτητον ἦτο νὰ ἱδρυθῇ εἰς Σύλλογος πρὸς διάσωσιν ἑνὸς ἐθνικοῦ κειμηλίου, τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ᾀσμάτων, τῶν ἀειθαλῶν τούτων φιλοτεχνημάτων τῆς ὑψιπετοῦς φαντασίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀφ'ὧν διαχέεται πανταχόθεν λεπτὴ εὐῳδία, εὐάρεστος, μεθύσκουσα τὸν ᾄδοντα ἢ ἀκούοντα ταῦτα καὶ ἀνυψοῦσα αὐτόν εἰς ὁρίζοντας ὑφ' οὓς ἡδέως ἁπλοῦνται φυσικὴ τῶν πραγμάτων παράστασις, βαθεῖαι ἔννοιαι, φιλελεύθεροι ἰδέαι καὶ ἀφελῆ τῆς καρδίας αἰσθήματα.

Τὴν ἵδρυσιν ἐν τῇ ἑστίᾳ τῶν φώτων καὶ τῶν γραμμάτων τοιούτου κατ' ἐξοχὴν Ἐθνικοῦ Συλλόγου, δυναμένου ἐν τῇ διελεύσει μικροῦ ἴσως χρόνου νὰ καταστήσῃ κρείττονα τὴν τύχην τῆς καθόλου ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς, γηθοσύνως χαιρετίζει σήμερον σύμπας ὁ μουσικὸς τῆς Ἑλλάδος κόσμος καὶ μετὰ τούτου πᾶς Ἕλλην, ὅστις ἔχει ἀκόμη συνείδησιν τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ὀντότητος καὶ συναίσθησιν ὅτι ἡ πηγὴ τῶν πολλῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀτυχιῶν ἐπήγασεν ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν χαρακτῆρος, οὗ τινος συστατικὸν κύριον ἀποτελεῖ ἥ τε δημώδης ἡμῶν ποίησις, ἡ τὴν ἠὼ τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας χαιρετίσασα, καὶ ἡ περιβάλλουσα τὴν ποίησιν ταύτην ἐθνικὴ ἡμῶν μουσική.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΑΡΤΙΝΟΥ
Ἐπισκόπου Γόρτυνος

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΑΥΤΗΣ

(Συνέχειαν ἰδὲ 11ον φύλλον)

Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγεται ὅτι τὰ 4 προειρημένα μέλη τοῦ διατονικοῦ γένους, ἦσαν γνωστὰ καὶ διαδεδομένα παρά τε τοῖς Ἕλλησι καὶ Ρωμαίοις ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἅτινα ὁσημέραι προήγοντο καὶ ἐτελειοποιοῦντο, πρὸ πάντων ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου ὁμολογουμένως ὁ λαὸς ἐκεῖνος καὶ σήμερον ἐμφύτως πως ὀργᾷ εἰς τὴν μουσικήν. Πρῶτος δὲ ὁ Ἀμβρόσιος Ἐπίσκοπος Μεδιολάνων, Ἰταλὸς τὸ γένος, τῷ 378 εἰσήγαγεν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν τὰ τέσσαρα γένη τῶν ἀρχαίων ἁρμονιῶν, *δώριον, φρύγιον, λύδιον* καὶ *μιξολύδιον*, ἅπερ παρέλαβεν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς. Διὰ τῆς ἁρμονίας τῶν ἤχων τούτων ἐμέλισεν ὁ Ἀμβρόσιος τοὺς πολλοὺς καὶ καλοὺς ὕμνους, οὓς ὁ αὐτὸς συνέθετο ἐν τροπαρίοις, ἵνα ψάλλωνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκ τρόπου ἤτοι ἤχου. Τίς δὲ ἡ ἀφορμή; Ἐκείνη ἧς ἕνεκα ἀγανακτεῖ ὁ θεῖος Χρυσόστομος. Οἱ Δονατισταὶ ἐν Ἀφρικῇ, οἱ Μελετιανοὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐν τῇ ἱερᾷ ψαλμῳδίᾳ τὴν θεατρικὴν μελῳδίαν καθ' ἣν ἄνδρες μετὰ γυναικῶν ἀναμὶξ ᾖδον μέλη θεατρικὰ καὶ ἐκλελυμένα, μιμούμενοι τοὺς μίμους καὶ ὀρχηστάς, ἀτάκτους φωνὰς ἀφιέντες, τὰς χεῖρας ἐπανατείνοντες, τοῖς ποσὶν ἐφαλλόμενοι καὶ ὅλῳ τῷ σώματι περικλωμενοι. Χρυσοστ. λόγ. εἰς Ὠσηέ. Ὡσαύτως καὶ Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ἐπιστ. 90 βιβλίον α'. καὶ Ἱερώνυμος καὶ ἡ ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδος καὶ ἡ 6 Οἰκουμενικὴ κανν. 75. Ὁ δὲ Γρηγόριος ὁ Διάλογος κατὰ τὸ 587 εἰσήγαγεν εἰς τοὺς 4 πρώτους ἤχους καὶ τοὺς 4 πλαγίους. Ἐκ τῶν 4 ἀρχικῶν ἤχων ἕκαστος ἔχων βάσιν τὸν κύριον τόνον ἑνὸς τῶν τεσσάρων ἀρχαίων τρόπων, περιορίζεται ἐντὸς τετραχορδίας ὡς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τερπάνδρου. Ἕκαστος δὲ πλάγιος ἦχος ἀποτελεῖ ἄλλην τετραχορδίαν, ἥτις μετὰ τοῦ ὁμογενοῦς διατονικοῦ συμπληροῖ κλίμακα πλήρη. Οἱ δὲ μελοποιοὶ μέχρι τῆς ἁλώσεως ἔτι τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸν Βρυέννιον, τρία βιβλία περὶ ἁρμονικῶν γράψαντα, ἀπεκάλουν τοὺς 8 ἤχους μὲ τὰ ἑλληνικὰ ταῦτα ὀνόματα. Τὸν μὲν Α' ἀπεκάλουν *ὑπερμιξολύδιον*, τὸν δὲ πλάγιον αὐτοῦ *δώριον* ἢ *ὑπομιξολύδιον*· τὸν δὲ Β'. ἀπεκάλουν *μιξολύδιον*, τὸν δὲ πλάγιον αὐτοῦ *ὑπολύδιον*, τὸν Γ'. *Λύδιον*, τὸν δὲ πλάγιον αὐτοῦ βαρὺν *ὑποφρύγιον*, τὸν δὲ *φρύγιον* καὶ τὸν πλάγιον αὐτοῦ *ὑποδώριον*. (Ἀκολουθεῖ).

Θερμότατα παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. Συνδρομηταὶ τῆς «Φόρμιγγος», ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀποστείλωσι ταχυδρομικῶς τῇ διευθύνσει ταύτης τὴν εὐτελῆ πλὴν λίαν πολυτιμοτάτην διὰ τὴν τακτικὴν ἔκδοσίν της συνδρομήν των, καθόσον ἔχομεν μέχρι τοῦδε ὑποβληθῇ εἰς δαπάνας οὐκ ὀλίγας, ὅπως καταστήσωμεν τὸ φύλλον ἡμῶν ἀντάξιον τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ.

Ο ΡΥΘΜΟΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗΝ ΚΑΙ ΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΑΥΤΟΥ

Καὶ ἰδίως ὁ β'. ἐπίτριτος ἢ Καρικὸς πῶς δέον νὰ διατυπωθῇ καὶ εἰσαχθῇ εἰς τὰ δημοτικὰ ᾄσματα.

Εἶνε πολὺ εὐχάριστον τὸ ὅτι ἔχομεν ἐπὶ τέλους σήμερον μετὰ τόσων ἐτῶν ἐλεύθερον βίον ἐκδιδομένην, ἔστω καὶ περιοδικῶς, Μουσικὴν ἐφημερίδα, τὴν «Φόρμιγγα», σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος παρ' ἡμῖν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς. Δι' αὐτῆς λοιπὸν συγκεντροῦνται οἱ ἄγνοι πατριῶται καὶ τρέφονται πνευματικῶς οἱ Ἕλληνες μουσικοὶ καὶ μουσικολόγοι καὶ βλέπομεν ἐν αὐτῇ πάντες τὰ νεώτερα ἔργα καὶ τὰς νεωτέρας θεωρίας, ὅσας ἀπαιτεῖ ἡ ἐποχή. Τὴν ἀνάγκην ταύτην ὀργάνου ἐπικοινωνίας πρὸ ἐτῶν καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ διείδομεν καὶ ἀπὸ τοῦ 1892 μέχρι τοῦ 1894 προσηνέγκαμεν εἰς τὸ μουσικὸν κοινὸν δύο φυλλάδια τῶν «Μουσικῶν Σκαριφημάτων» μας, δι' ὧν προετείνομεν θέματά τινα μελέτης, καὶ ἰδίως ρυθμικῆς μελοποιΐας εἰς δημοτικὰ ᾄσματα, τὰ ὁποῖα ἀπῄτει ἡ νεωτέρα ἐποχὴ τῆς προόδου.

Διὰ τῶν «*Μουσικῶν Σκαριφημάτων* μας ἐν ὥραις σχολῆς», ἡμεῖς ὑπερεπηδήσαμεν τὴν πεπατημένην ἕως τότε ὁδὸν καὶ ἠνεῴξαμεν νέαν. Προεβάλομεν εἰς τὸ μουσικὸν κοινὸν τὴν λύσιν σπουδαιοτάτου ζητήματος, ἀποτελοῦντος ἓν τῶν κυριωτέρων ἐθνικῶν γνωρισμάτων μας, διατυπώσαντες διὰ τῆς παρασημαντικῆς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ εἰς πόδα ρυθμικὸν (δάκτυλον —⏑ ⏑), ἄγνωστον εἰς τοὺς τότε ἐκδόσαντας ἐθνικὰ ᾄσματα ἡμετέρους μουσικούς, ἓν τῶν ἀναριθμήτων ᾀσμάτων τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν χοροῦ (συρτοῦ ἢ Καλαματιανοῦ), τὰ ὁποῖα κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον, ἐκ τῶν τότε γνωστῶν εἰς τοὺς μουσικούς, ἠδύναντο νὰ παρασημανθῶσιν, ἐξαγγελθῶσι καὶ ἐκτελεσθῶσι μετὰ τῆς χάριτος τῆς ρυθμικῆς, τὴν ὁποίαν ἀπῄτουν ἥ τε μουσικὴ ἀπαγγελία τῶν ᾀσμάτων τούτων τοῦ χοροῦ καὶ αἱ ρυθμικαὶ κινήσεις τῶν χορευτῶν τοῦ λαοῦ. Καί, κατ' ἐμὴν γνώμην, τοῦτο εἶνε τὸ αἴτιον, ἤτοι ἡ ἔλλειψις τῆς γνώσεως τῆς ρυθμικῆς ταύτης διατάξεως, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἔδει νὰ γείνῃ ἡ ρυθμικὴ ἐκτέλεσις διὰ τῆς παρασημάνσεως καὶ τῆς ἐξαγγελίας, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τῶν μουσικῶν διὰ τῆς παρασημαντικῆς ἡμῶν τὰ τοιαῦτα δημοτικὰ ᾄσματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ἕν, οὐδὲ δύο, οὐδὲ τρία, ἀλλὰ πλεῖστα, ἀναρίθμητα, συν-

ηθέστατα καὶ ἀπαραίτητα ἀπὸ οἷαν δήποτε, ἔστω καὶ ὀλιγόωρον χορευτικὴν ὁμήγυριν τοῦ λαοῦ ἡμῶν.

Καὶ ἀληθῶς ἀρκούντως εἶχον στενοχωρηθῆ μὴ δυνάμενος νὰ γράψω καὶ νὰ ἐξαγγείλω κ' ἐγὼ τὰ τοιαῦτα ᾄσματα διὰ τῶν γνωστῶν τότε τρόπων τοῖς μουσικοῖς, ἤτοι διὰ τακτικοῦ χρόνου, εἴτε διήμου, εἴτε τριήμου, εἴτε τετρασήμου κλπ., διότι ἔβλεπον ὅτι ἐστεροῦντο τῆς ἀπαιτουμένης ρυθμικῆς χάριτος. Δὲν ἀπώκνησα δὲ νὰ προσδράμω, ὅπως φωτισθῶ περὶ τούτου, ὄχι μόνον εἰς τὰ γνωστὰ καὶ πεπλουτισμένα μουσικὰ βιβλία τὰ περιέχοντα ἐξωτερικὰ καὶ δημοτικὰ ᾄσματα, ἤτοι Πανδώραν, Καλλίφωνον Σειρῆνα, Μουσικὸν Ἀπάνθισμα κλπ., ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς νεωτέρας τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος Συλλογὰς ἐθνικῶν ἡμῶν ᾀσμάτων, ἤτοι εἰς

1) Λεσβίαν Σαπφὼ ὑπὸ Βλαχάκη καὶ Ἀναγνώστου 1870, ὅπου ἐν σελ. 335 καὶ 336 ἀναγινώσκομεν εἰς λεσβιακὴν παρασημαντικὴν τοιοῦτου ρυθμοῦ ᾄσματα, ἤτοι τὸν Καλαματιανὸν ὑπὸ τοῦ φίλου κ. Ἀθ. Σακελλαριάδου, καὶ τὸ «Μαῦρο γεμενὶ» ὑπὸ Ν. Βλαχάκη εἰς ἁπλοῦν χρόνον μακρὸν . . . ἀλλὰ τακτικόν.

2) Συλλογὴν ἐθνικῶν ᾀσμάτων ὑπὸ Α. Σιγάλα 1880 σελ. 384 κλπ. ὅπου τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται.

3) Μοῦσαν ὑπὸ Ἰω. Σακελλαρίδου 1882 σελ. 67, ὅπου δημοσιεύεται εἰς καὶ μόνος συρτὸς ὑπ' ἀριθ. 28 «Χορὸς μετὰ δημώδους ᾄσματος», ὡς τὸν ἐπιγράφει, μὲ λέξεις «Κῆμα στὸν νιόν π' ἀρρώστησε στοῦ καραβιοῦ τὴν πλώρη κλπ.» Ἀλλὰ καὶ οὗτος εἶνε παρασεσημασμένος εἰς χρόνον *τακτικὸν* καὶ ἀργόν (τετράμετρον).

Καὶ πάλιν λοιπὸν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἱκανοποιήσω τὴν ἐπιθυμίαν μου καὶ τὴν περιέργειάν μου.

Ἀλλὰ δὲν ἀπώκνησα νὰ καταφύγω καὶ εἰς εἰδικὴν καὶ διεξοδικὴν μουσικὴν συγγραφὴν περὶ ρυθμικῆς, τὴν «Διδασκαλίαν Θεωρητικὴν καὶ Πρακτικὴν πρὸς διάδοσιν τοῦ γνησίου ἐξωτερικοῦ μέλους», ἐκδοθεῖσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1881 ὑπὸ Π. Κηλτζανίδου. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν μελέτην τοῦ βιβλίου τούτου δὲν ἐγενόμην σοφώτερος, ἀφ' ὅσον ἤμην πρίν, πρὸ τῆς ἀναγνώσεως. Καὶ πρὸς ἀπόδειξιν σᾶς ἀποσπῶ ἐνταῦθα τὴν τελευταίαν παράγραφον τοῦ περὶ ρυθμοῦ κεφαλαίου τοῦ βιβλίου του, ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς οὕτωσὶ αὐτολεξεὶ ἐκφράζεται. «Καί τοι ἐπραγματεύθημεν (λέγει) ἀκροῦντως ἐνταῦθα περὶ ρυθμῶν, *κρίνομεν ἀναγκαῖον* εἰς τὸν βουλόμενον ἐκμαθεῖν τοὺς κτύπους τῶν οὐσουλίων (δηλ. ρυθμικῶν ποδῶν) νὰ προσδράμῃ εἰς *εἰδήμονα τῆς ῥυθμικῆς διδάσκαλον*»! Δῆλα δή, ὅπως ἔλεγεν ὁ ἀφελὴς ἐκεῖνος, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἱερεύς, μετὰ τὸν ἁγιασμὸν πρὸς ἐξολόθρευσιν τῶν ποντικῶν, ἀποκρινόμενος εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν.

— «Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακό, χριστιανή μου, πάρε καὶ μιὰ γάτα».

Διὰ ταῦτα πάντα λοιπὸν εἶπον κατ' ἐμαυτόν· «ἐρρίφθω ὁ κύβος». Καὶ οὕτω διὰ τοῦ πρώτου φυλλαδίου τῶν «Μουσικῶν Σκαριφημάτων» μας τὸ 1892 παρουσιάσαμεν εἰς τὸ μουσικὸν κοινὸν πρὸς μελέτην νέαν θεωρίαν, διατυπώσαντες, ὡς ὑπόδειγμα, ἐν τοιούτου ρυθμοῦ ᾆσμα εἰς ἡμετέραν παρασημαντικὴν καὶ εἰς τετράσημον ρυθμικὸν πόδα ἐμπερικλείοντα τρεῖς ρυθμικοὺς κτύπους, ὧν ὁ πρῶτος μακρὸς οἱ δὲ λοιποὶ δύο βραχεῖς, λαβόντες τὸν τύπον τοῦτον, τὸν παριστώμενον διὰ τῶν σημείων —◡◡ ἐκ τῆς μετρικῆς καὶ ῥυθμικῆς ἑλληνικῆς ἀρχαίας Ποιήσεως, ὅστις ὀνομάζεται δάκτυλος, φρονοῦντες ὅτι Μουσικὴ καὶ Ποίησίς εἰσιν ἀκαπόσπαστοι καὶ ἀχώριστοι (σελ. 13). Καὶ οὕτω παρετηρήσαμεν εὐχαρίστως, ὅτι εἰς τὸ δημοτικὸν τοῦτο ᾆσμα τοῦ συρτοῦ χοροῦ μας

Ἔλα, Μαρουλιό μου, πᾶμε στὸ χωριό,
Πᾶμε στὴν πατρίδα, ποῦ μᾶς καρτεροῦν.
Ὅλοι θὰ καταίβουν κάτω στὸ γιαλό,
Ὅλοι θὰ σκορύσουν ὅλοι θὰ χαροῦν.

τὸ τετράστιχον περικλείει ῥυθμικοὺς πόδας 16, ἕκαστον δὲ δίστιχον πόδας 8 καὶ ἕκαστος στίχος πόδας 4, ὅπως εἰς ὅλα τοῦ συρτοῦ χοροῦ μας τὰ ᾄσματα παρατηρεῖται.

(*Ἕπεται συνέχεια*).

Χρ. Γ. Βλάχος.

ΙΕΡΟΨΑΛΤΗΣ καλλίφωνος καὶ μουσικός, συνιστώμενος ἰδιαιτέρως καὶ παρ' ἡμῶν ζητεῖ θέσιν.
Πληροφορίαι παρ' ἡμῖν.

ΠΕΡΙ

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΑΥΤΗΣ

ὑπὸ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Σ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΟΥ

καθηγητοῦ τῆς Ἑλλ. φιλολογίας καὶ τῆς μουσικῆς.

«Αἰτία, ἧς ἕνεκα τὰ τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς ᾄσματα ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς, ὡς ἀρμόττει, οὐκ ἐξαγγέλλονται».

(Συνέχειαν ἰδὲ ἐν τῷ 10 φύλλῳ).

Ὅτι δὲ τὰ μάλιστα ἐπὶ τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου διάπλασιν ἡ μουσικὴ συμβάλλεται τοῖς ὑπάτοις τῶν φιλοσόφων εἴρηται· διότι ὅ τε Πλάτων καὶ ὁ τούτου μαθητὴς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς αὐτῶν συγγράμμασι πολλὰ περὶ τούτου φιλοσοφικῶς καὶ διὰ μακρῶν εἰρήκασιν, ὧν ταῖς γνώμαις ἡμεῖς οἱ τούτων ἀπόγονοι προσήκει, ἵνα ἐπώμεθα, ὅπερ δυστυχῶς πράττειν οὐ βουλόμεθα. Φαίνεται δέ, ὅτι οἱ τοὺς νόμους τῇ ἀνωτάτῃ ἐκπαιδευτικῇ ἀρχῇ εἰσηγησάμενοι παρ' ἡμῖν παιδαγωγοὶ περὶ τὸν ὀργανισμὸν τῶν Διδασκαλείων ἥκιστα τὰς περὶ μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς θεωρίας τῶν ὑπάτων φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος ἐμελέτησαν· τεκμήριον δὲ τούτου ἐστίν, ὅτι τῇ μὲν γυμναστικῇ τὰ μάλιστα τὸν νοῦν προσέσχον καὶ πολλὰ περὶ αὐτὴν ἐξαιρέτως ἐμεριμνησαν καὶ ἔτι καὶ νῦν μεριμνῶντες οὐ παύονται· διὸ καὶ νόμοι ἐπὶ νόμων ἐψηφίσθησαν καὶ διατάγματα ἐπὶ διαταγμάτων Βασιλικὰ περὶ αὐτὴν ἐξεδόθησαν· περὶ δὲ μουσικῆς οὐδὲ κἂν τὸ παράπαν λόγος γίγνεται. Ἐκ τῆς περὶ τὴν γυμναστικὴν δὲ σπουδῆς τῶν παρ' ἡμῖν παιδαγωγῶν, καὶ τοὺς ἑκάστοτε ὑπουργοὺς ἀρωγοὺς ἐχόντων, τρανῶς ἀποδείκνυται, ὅτι ἡ γυμναστικὴ κατ' αὐτοὺς ἰδίᾳ εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου διάπλασιν συμβάλλεται, τὰ δ' ἄλλα, ὡς λέγονται τεχνικὰ μαθήματα, ἐν οἷς καὶ ἡ μουσική, τῶν ἐπουσιωδῶν εἰσι καὶ ἧττον πρὸς τοῦτο συμβαλλομένων. Καίτοι δ' ἡ πολιὰ ἀρχαιότης μεγάλα φωνεῖ λέγουσα, ὅτι ἐν *μουσικῇ τε καὶ γυμναστικῇ χρὴ τοὺς νέους παιδεύεσθαι* καὶ ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων τούτων τὸ εἰς τὴν τοῦ πνεύματος ἀνάπτυξιν ἀγαθὸν προέρχεται, οἱ παρ' ἡμῖν παιδαγωγοὶ ἐκ κακῆς τῶν πραγμάτων ἐκτιμήσεως οὐ τοῦτο λέγουσιν, ἀγνοοῦντες, ὅτι ἡ ἰδίᾳ τῶν μαθημάτων τούτων σπουδὴ βλάβης μᾶλλον ἢ ὠφελείας πρόξενος γίγνεται. Ὁ ἄριστα δὲ τὴν γυμναστικὴν τῇ μουσικῇ συναρμόζων ἐνομίζετο ὡς ἀρίστης τυχὼν ἀνατροφῆς καὶ εὐαρμοστότατος κατὰ Πλάτωνα, ἡ δ' ἑκατέρων τούτων μονομερὴς σπουδὴ ἀπεδοκιμάζετο ὡς ἀντιπαιδαγωγική· διότι ἡ κατὰ δίκαιον μέτρον τούτων κρᾶσις τὴν ἀνθρωπίνην ἀπεργάζεται ἁρμονίαν. Ὁ τὸ σῶμα δὲ μόνον ἐν γυμναστικῇ ἀσκήσας, ὀλιγωρήσας δὲ τῆς μουσικῆς ἄλκιμος μὲν γίγνεται καὶ φρονήματος καὶ θυμοῦ ἐμπίπλαται, σκληρότερος δὲ καὶ ἀγριώτερος τοῦ δέοντος ἀποδείκνει. Ὁ δὲ τῆς γυμναστικῆς ἀπεχόμενος καὶ περὶ τὴν μουσικὴν μόνον ἀσχολῶν καὶ ταῖς γλυκείαις καὶ μαλακαῖς ἁρμονίαις αὐτῆς ἀνακείμενος τήκει μὲν τὸ θυμοειδές, ὥσπερ τὸν σίδηρον, καὶ τὸ ἦθος μαλάξας χρήσιμον τοῦτ' ἐξ ἀχρήστου ἀναδείκνυσιν, ἀλλ' ἡ παιδευσις αὕτη ἐκτέμνει τὰ τῆς ψυχῆς νεῦρα καὶ ἄγαν αὐτὴν μαλθακὴν ποιεῖ καὶ τὸν θυμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὀξύρροπον ἀπεργάζεται. (Πλάτ. ἐν Πολιτ. βιβλ. Γ', κεφ. ιζ' καὶ ιη' § 411).

Ὡς δὲ γνωστὸν οἱ ἄριστοι παιδαγωγοί εἰσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐνδόξου ἀρχαιότητος, οἷος ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ὧν ταῖς γνώμαις ἡμᾶς τοὺς νῦν Ἕλληνας, ἀπογόνους ἐκείνων ὄντας, πρωτίστως προσήκει ἀκολουθεῖν καὶ πράττειν ὅ,τι ἐκεῖνοι φιλοσοφήσαντες ἐπεφήναντο ὡς δεσπόζον. Οἱ ἡμέτεροι ὅμως παιδαγωγοὶ οὐ τοῦτο ποιοῦσιν, ἀλλ' ὅλως ἀσυγγνώστως ξένων γνωμῶν ἀντιποιοῦντες ἥκιστα εἰς τὴν τοῦ ἤθους μόρφωσιν συμβαλλομένων, ἐφ' ᾧ περ παντὶ τῷ ὀρθῶς φρονοῦντι ἔζεστιν αὐτῶν ἁμαθίαν περὶ τὰ παιδαγωγικὰ καταγιγνώσκειν, ἅτε νομιζόντων πολλὰ εἰδέναι μὴ εἰδότων οὐδὲν ἐκείνων, ἃ τῷ ἐπαγγέλματι αὐτῶν ἔδει συνᾴδειν.

Τούτων δ' ἁπάντων ἕνεκα τῆς μὲν γυμναστικῆς οἱ ἑκάστοτε τῶν Διδασκαλείων ἐξερχόμενοι τελείως, ὡς εἰπεῖν, εἰδήμονές εἰσι, τῆς δὲ μουσικῆς σχεδὸν οὐδείς, ἰδίᾳ δὲ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, ἥτις ἐν τῷ Διδασκαλείῳ ἐν Καρὸς μοίρᾳ κεῖται ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα ἓν αὐτῷ διδασκόμενα μαθήματα, ἃ δικαίως οἱ δημοδιδάσκαλοι περὶ πλείστου ποιοῦνται, τὸ μέν, ὅτι ἡ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια μεγίστη ἐστι, τὸ δέ, ὅτι ἡ διδασκαλία αὐτῶν ὑπ' ἀνδρῶν ἀρτίως πεπαιδευμένων διεξάγεται, ὅπερ ἄριστον. Ἀλλ' ἵνα ἡ τῶν δημοδιδασκάλων παίδευσις ἀρτία ᾖ, ἀνάγκη δή, ὅπως τὰ ἐν τοῖς τῶν Διδασκαλείων προγράμμασιν ἀναγραφόμενα μαθήματα ὁμοίως οὗτοι σπουδάζωσι· διότι ἅπαντα συλλήδδην ὁμοῦ λαμβανόμενα ἀποτελοῦσι τὴν τοῦ διδασκάλου μόρφωσιν· ἡ δὲ τούτων μερικὴ σπουδὴ οὐ μόνον ἀλυσιτελής ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ διδασκάλου μόρφωσιν ἐλλιπῆ καθίστησιν· ἡ δὲ ἔλλειψις αὕτη τὰ μάλιστα ζημιοῖ τὴν σπουδάζουσαν νεότητα, ὅπερ καὶ ἄτοπον καὶ κακὸν ἅμα ἐστί, τοῦ κράτους ἀφειδῶς πρὸς τοῦτο πολλὰ δαπανῶντος.

Ἀνάγκη οὖν, ἵνα ἡ κατὰ προαίρεσιν σπουδὴ τῶν διαφόρων μαθημάτων παύσηται καὶ τελείως ἀπαγορευθῇ· καὶ εἰς τοῦτο ἡ πολιτεία ὀφείλει ἀεὶ διὰ τῶν ἐποπτικῶν αὐτῆς ὀργάνων τὸν νοῦν προσέχειν· διότι τὸ κακὸν τότε καὶ μόνον ἐκριζοῦται καὶ ἀφανίζεται, ὅταν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ ἐπιπολάζωσιν, ὅταν δὲ ῥιζωθῇ, ἡ ἐκρίζωσις αὐτοῦ πράγματα παρέχει. Ἀνάγκη, ἵνα οἱ ἑκάστοτε τῶν Διδασκαλείων ἐξερχόμενοι διδάσκαλοι εἰδήμονες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ὦσι, τοῦτο μέν, ἵνα τὰ ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν δημοτικῶν σχολείων ἀναγραφόμενα ἐκκλησιαστικὰ ᾄσματα, οἷον Ἀπολυτίκια, Κοντάκια καὶ λοιπὰ ἑρμηνεύοντες τοῖς μαθηταῖς μουσικῶς ἅμα ἐξαγγέλλωσι καθ' ὃν εἴθιστα τρόπον ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς ἐξαγγέλλεσθαι καὶ οὐχ ὡς ἂν αὐτοῖς δόξῃ, ὅπως οὕτω ἁρμονικοὺς τοὺς μαθητὰς πρὸς τὰ ἐν τοῖς Ναοῖς τελούμενα καθιστῶσι· τοῦτο δέ, ἵνα ὁδηγοῦντες κατὰ τὸν νόμον τοὺς μαθητὰς εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς ᾄσματα ἐν αὐτοῖς ἐκκλησιαστικὰ αὐτοὺς συνεξαγγέλλωσι καὶ δὴ ἔνθα κανονικοὶ ἱεροψάλται οὐκ εἰσίν, ὅπως οὕτω τοὺς τε ἐκκλησιαζομένους τῇ μουσικῇ εἰς προσευχὴν συγκρατῶσι καὶ τοὺς μαθητὰς πρὸς τὰ ἱερὰ ἐξοικειῶσιν. Ἀλλ', ἵνα ταῦτα, ὡς προσήκει, γίγνωνται, ἀνάγκη πάντως, ἵνα οἱ διδάσκαλοι σχετικήν τινα μουσικὴν μόρφωσιν ἐκ τῶν διδασκαλείων ἔχωσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἄλλην αὐτῶν παίδευσιν, ἧς, ὡς μὴ ὤφελε, στεροῦνται. Τίνα δὲ εἰσι τὰ αἴτια, ὧν ἕνεκα τὸ κακὸν τοῦτο προέρχεται ἐπὶ βλάβῃ τῶν τε διδασκάλων καὶ μαθητῶν; Περὶ τούτων ἐν τοῖς ἑξῆς τὰ δέοντα ἐροῦμεν.

(*Ἕπεται συνέχεια*).

ΖΗΤΕΙΤΑΙ Ἱεροψάλτης δεξιὸς ἐν Κορίνθῳ μετὰ μισθοῦ 100—120 δραχ. μηνιαίως. Οἱ βουλόμενοι καὶ ἱκανοὶ ἀποτανθήτωσαν τῷ Σχολάρχῃ τοῦ Βαρβακείου κ. Ἰ. Α. Γιαννούτσου.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

(*Ἰδιαιτέρα ἀλληλογραφία «Φόρμιγγος»*)

Ἐν Κων)πόλει τῇ 5ῃ Μαρτίου 1902

Φίλοι διευθυνταὶ τῆς «Φόρμιγγος».

Μεταξὺ τῶν τόσων καὶ τόσων συγχαρητηρίων εὐχῶν, ἃς ὀσημέραι δικαίως διὰ τὴν ἐθνοφελῆ εὐδοξίαν τῆς ὑμετέρας ἐσημερίδος δέχεσθε, πιστεύω ὅτι θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ καταλάβητε καὶ τὰς εἰλικρινεστάτας τοῦ γαράττοντος τὰς γραμμὰς ταύτας προσρήσεις· προσρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐξέρχονται ἐκ τῶν ἐνδοτάτων τῆς ψυχῆς τοῦ γράφοντος διὰ νὰ διερμηνεύσωσι τὴν ἄκραν πρὸς ὑμᾶς ἐκτίμησιν διὰ τὸν πατριωτικὸν ὄντως καὶ εὐγενῆ ζῆλον, μεθ' οὗ τόσον προθύμως ἀνελάβετε ν' ἀγωνισθῆτε τὸν εὐγενῆ ὑπὲρ τῆς πατρίου μουσικῆς ἀγῶνα.

Ἂν εὐχαὶ γονέων στηρίζουσιν οἴκων θεμέλια, πολὺ περισσότερον, νομίζω, ὅτι καὶ εὐχαὶ φίλων ἐπιρρωνύουσι τὰς εὐγενεῖς προσπαθείας εὐπατρίδων ἀνδρῶν ἀγωνιζομένων ἵνα ζωηρίσωσι καὶ ἀνισχύσωσι τὰ ἐκ τῆς ἀθελτηρίας ἡμῶν καὶ τῶν μακρῶν ζορερῶν αἰώνων σαθρὰ καταστάντα θεμέλια τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς. Ἡ θεόκτιστος τῆς Παλλάδος πόλις εἰς τοὺς χρόνους τῆς πάλαι ποτὲ ἐθνικῆς ἀκμῆς καὶ δόξης τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔδαφος εἶχε καταστήσει ὡς τὴν φαεινοτέραν ἑστίαν τῆς μουσικῆς κινήσεως καὶ προόδου σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ. Θεῖοι ὕμνοι, παιάνες καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπῆ ᾄσματα ἀντήχουν πανταχόθεν τοῦ Ἄστεως πρὸς λατρείαν τῶν θεῶν. Διάστημα δὲ *χρυσῶν φορμίγγων* χειρισταὶ δι' ἐνθέου μουσικῆς διανοίας ἐνίσχυον τὴν πρὸς τὸ θεῖον ἀγάπην καὶ λατρείαν τῶν πολιτῶν. Ἡ ἑλληνικὴ δὲ *φόρμιγξ* ἡ ἀήρα, ἕνεκα τῆς ἱεροτητοτῶν ἀνακρουομένων μελῶν της, κατήντησε νὰ θεωρῆται ὡς τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς ἀνεγέρσεως ἱερῶν θρησκευτικῶν συναισθημάτων καὶ ἐνισχύσεως τοῦ ἁγίου καὶ εἰλικρινοῦς πατριωτισμοῦ. Ἀλλ' ἀνεπιστρεπεὶ παρῆλθον οἱ ἔνδοξοι ἐκεῖνοι χρόνοι. Αἱ χορδαὶ τῶν λυρῶν καὶ τῶν φορμίγγων ἕνεκα τῶν ἐπελθόντων ζορερῶν αἰώνων θθραισθησαν τὸ ἀρχαῖον ὁ Ἑλληνικὸν μέλος δὲν ἀπώλετο μέν, ἀλλ' ὑπὸ χριστιανικὸν ἔνδυμα ἐνεκρανίσθη καὶ ἀνέζησεν ἰδίᾳ εἰς τὴν γῆν τοῦ Βυζαντος. Ἀλλὰ τὸ μέγα ἐθνικὸν δρᾶμα τοῦ 1453 ἐπέφερεν ἰσχυρὸν κτύπημα καὶ κατὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἱεροῦ μέλους τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς λοιπῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας. Ἔκτοτε δὲ ὑπὸ τοὺς θόλους μόνον τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰς φάραγγας τῶν ἑλληνικῶν ὀρέων ἤρξατο νὰ ἀκούηται τὸ ἀπογυμνωθὲν κάλλος τῶν γεραρῶν τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος μελῳδιῶν. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ μέγα τοῦ 1821 γεγονὸς τὰ ἱερὰ ταῦτα τῆς μουσικῆς τοῦ ἔθνους λείψανα, ἀντὶ νὰ ἀνακτήσωσι τὴν προτέραν αὐτῶν αἴγλην καὶ λαμπρότητα, τοὐναντίον κατέστησαν πενιχρότερα καὶ γυμνότερα. Ἡ ἀκηδεία καὶ ἡ ξενομανία ἡμῶν περιέστησαν αὐτὴν εἰς σημεῖον τοῦτ' αὐτὸ ἀπελπιστικόν. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἀντὶ νὰ φιλοτιμηθῇ τὸ ἔδαφος αὐτῆς νὰ καταστήσῃ ὡς τὴν τιμιωτάτην ἑστίαν τῆς περισυλλογῆς τῶν μουσικῶν τούτων προϊόντων τοῦ ἔθνους καὶ ὡς τὸ μόνον κέντρον τῆς μουσικῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῆς νέας ἡμῶν γενεᾶς, τοὐναντίον παρεδόθη ἀκάθεκτος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ψευδοπολιτισμοῦ καὶ ἐνεκολπώθη ἀνεξετάστως πάντα τὰ μουσικὰ τῶν Εὐρωπαίων προϊόντα ὥστε νὰ κατεδικάσθη τὸ δυστυχὲς Ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς τὴν ἀντιγραφὴν μόνον τῶν ἀλλαχοῦ γιγνομένων!

Κατὰ τοὺς χρόνους λοιπὸν τούτους τῆς παραλόγου ξενομανίας καὶ ἀδιαφιλοτιμίας ἀδιαφορίας πρὸς τὴν πάτριον ἡμῶν μουσικὴν ἡ ἐμφάνισις μουσικῆς ἐφημερίδος μὲ πρόγραμμα τόσον ἑλληνοπρεπὲς καὶ ὀρθόδοξον ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἑστίᾳ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, πληροῖ βεβαίως ἀνεκλαλήτου χαρᾶς τοὺς θιασώτας τῆς πατρίου μουσικῆς, ἐν οἷς κατατάσσεται καὶ ὁ χαράττων τὰς γραμμὰς ταύτας.

Ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ λοιπὸν ταύτῃ εὐκαιρίᾳ ἂς ἐπιτραπῇ καὶ εἰς ἡμᾶς, ἵνα χάριν εὐρυτέρου σκοποῦ καὶ μέλλοντος, παράσχομεν εἰς τοὺς φίλους ἀναγνώστας τῆς «Φόρμιγγος» σειρὰν ἀλληλογραφιῶν, αἱ ὁποῖαι ν' ἀποδείπωσιν εἰς τὴν ἐν γένει ἐθνικὴν μουσικὴν κίνησιν τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ. Πλειότερον δὲ θ' ἀσχοληθῶμεν εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῆς μουσικῆς κινήσεως τῆς Κων)πόλεως, διότι ἐν τῇ ἀναγραφῇ ταύτῃ δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι κατ' ἀνάγκην ἀπεικονίζεται καὶ ἡ μουσικὴ κίνησις τῶν παρ' ἡμῖν ἐπαρχιῶν.

Ἐν ταῖς ἐν Τουρκίᾳ ὀρθοδόξοις ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις ἐπικρατεῖ κατ' ἀνάγκην, ἕνεκα δηλονότι τοῦ πολιτικοῦ καθεστῶτος, ἀπεριοριστον συντηρητικὸν πνεῦμα. Ἐν ὀλίγαις δὲ λέξεσιν ἡ μουσικὴ ἐπαρχιακὴ κίνησις περιορίζεται εἰς τὴν ἀντιγραφὴν σχεδὸν τῶν ἐν Κων)πόλει γιγνομένων.

Ἡ ἀναγραφὴ δὲ αὕτη τῶν κυριωτέρων μουσικῶν γεγονότων εἰς τὰς στήλας τῆς «Φόρμιγγος», νομίζομεν ὅτι θέλει ἀκούντως διαφωτίσει τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίου μουσικῆς ἐνδιαφερομένους, καθόσον δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ποσῶς, ὅτι τὸ Βυζάντιον ὑπῆρξε καὶ ἐξακολουθεῖ ὑπάρχον τὸ κατ' ἐξοχὴν κέντρον τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς. Ἡ γνῶσις λοιπὸν τοῦ ὀρθοδόξου τούτου κέντρου θέλει πρὸς τοῖς ἄλλοις φέρει καὶ τὴν πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν τῶν πολλαχοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἐγκατεσπαρμένων καὶ ὑπὲρ τοῦ γοήτρου τῆς πατρίου μουσικῆς μοχθούντων καὶ ποικιλοτρόπως ἐργαζομένων.

* * *

Ἑλληνικὰ μουσικὰ σωματεῖα ἐν Κων)πόλει ὑπάρχουσι τρία, ἅτινα εἰσι τὰ ἑξῆς: 1) ὁ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύων «*Ἐκκλησιαστικὸς Μουσικὸς Σύλλογος*». 2) ὁ *Ἑλληνικὸς Σύλλογος «Ἑρμῆς» καὶ* 3) «ὁ *Ὅμιλος τῶν ἐρασιμόλπων*».

Περὶ μὲν τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ «*Ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ Συλλόγου*» θέλομεν ἐν ἐκτάσει γράψει εἰς προσεχεῖς ἀλληλογραφίας, σημειοῦν δὲ περιοριζόμεθα εἰς τὴν σκιαγραφίαν τῶν δύο ἄλλων σωματείων.

Ὁ *Ἑλληνικὸς Σύλλογος «Ἑρμῆς»*, ὅστις εἶναι ὁ καὶ παλαιότερος πῶν παρ' ἡμῖν μουσικῶν σωματείων ἱδρύθη πρὸ 25 περίπου ἐτῶν. Κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτο ὁ καθαρὸς φιλολογικὸν σωματεῖον, ἀλλ' εἶτα μετετράπη εἰς μουσικόν. Εἶναι δὲ ὡς ἐκ τούτου γνωστὸς ὡς ἀρχαιότερος μουσικὸς σύλλογος τῆς πόλεώς μας. Ὁ σκοπὸς αὐτοῦ περιορίζεται κυρίως εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ διάδοσιν τῆς ἐν γένει μουσικῆς ἰδίᾳ δὲ τῆς Εὐρωπαϊκῆς. Συντηρεῖ χορὸν μικτὸν ἐξ ἡμετέρων καὶ ξένων μελῶν. Εἰς τοὺς μαθητευομένους πλὴν τῶν χορικῶν ᾀσμάτων, παρέχονται καὶ στοιχειώδεις θεωρητικαὶ γνώσεις τῆς μουσικῆς, κατὰ τὸ πενταγράμμον τῆς εὐρωπαϊκῆς παρασημαντικῆς σύστημα. Πρὸ πενταετίας περίπου ἡ Τουρκικὴ ἀστυνομία, ἕνεκα ἀσημάντου τινὸς ἔριδος, συμβάσης ἐν τῷ προαυλίῳ τοῦ συλλόγου μεταξὺ δύο μελῶν, ἀπηγόρευσε τὰς συνεδριάσεις εἰς τὸν Σύλλογον, ἕνεκα δὲ τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἐπὶ 2 ἔτη ἔπαυσε τοῦτο ἐργαζόμενον συστηματικῶς ὡς σωματεῖον. Ἐν τῷ διαστήματι δὲ τούτῳ τῶν διακοπῶν κατεβλήθησαν δραστηριότατα ἐνέργειαι ἐκ μέρους τῶν τε Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἑλλ. Πρεσβείας περὶ λειτουργίας αὐτοῦ, ἀλλ' αἱ ἐνέργειαι αὗται ἀπέδησαν εἰς μάτην. Ὡς ἐκ τούτου δὲ τὰ μέλη τοῦ «Ἑρμοῦ» ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν ξένου καταστήματος, εἰς τὴν αὐθουσαν δηλαδὴ τῆς «Ἰταλικῆς Ἑνώσεως». Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ ὁρᾶσις τοῦ Συλλόγου ἀπέβη πολὺ περιωρισμένη διὰ τοῦτο ἀπὸ πέρισι τὸ Σωματεῖον τοῦτο ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας καὶ οὕτω πᾶς ῥόθος τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Τουρκικῆς Ἀστυνομίας ἀπεσοβήθη. Διὰ τοῦ νέου αὐτοῦ κανονισμοῦ ὁ Σύλλογος ἀφιεροῖ καὶ ἰδιαίτερον ἄρθρον περὶ τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ τὸ ἀρχαῖον τοῦτο σωματεῖον θέλει ἀποβῇ ἓν καλὸν κέντρον διὰ τὴν μουσικὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἑλλήνων τῆς Κων)πόλεως μάλιστα τοῦ Πέραν, ἔνθα καὶ ἐδρεύει.

* * *

«Ὅμιλος τῶν ἐρασιμόλπων»

Ὁ *Ὅμιλος* δὲ τῶν *ἐρασιμόλπων* εἶνε ἰδιαίτερον ὅλως σωματεῖον μὲ σκοπὸν ἀποκλειστικῶς ὡρισμένον. Ἱδρυθὲν πρὸ ἑπταετίας περίπου περιλαμβάνει ὡρισμένον ἀριθμὸν μελῶν, πάντων ἀφοσιωμένων πρὸς μίαν ἰδέαν, πρὸς τὴν καλλιέργειαν

ἐξῆρε τὴν πρωτότυπον μελῳδικότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς. Τόσον δὲ μέγας ὑπῆρξεν ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἀκροατηρίου τῆς Ρωσσικῆς πρεσβείας, ὥστε τὸ τροπάριον τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου «*Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ*» ἐπανελήφθη τρίς.

Ἄλλη δόξασις ἑλληνοπρεπὴς τοῦ «Ὁμίλου τῶν ἐρασιμολπῶν» εἶνε καὶ ἡ περισυλλογὴ καὶ ἡ ἑρμηνεία τῶν δημωδῶν ἑλληνικῶν μελῳδιῶν, ἐκτελουμένων παρὰ μικτοῦ πάντοτε χοροῦ ἐν μονοφωνίᾳ καὶ πολυφωνίᾳ. Ἡ τελευταία δὲ αὐτοῦ ἐργασία ὑπῆρξεν ἡ πλήρης ἑρμηνεία πάντων τῶν χορικῶν ἀσμάτων «*Ἰφιγενείας τῆς ἐν Ταύροις*», τὰ ὁποῖα μελοποιηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Γ' Παχτίκου ἐβραβεύθησαν, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις «*Ἑταιρείας πρὸς παράστασιν τῶν ἀρχαίων δραμάτων*». Ἡ βραβευθεῖσα αὕτη μελοποιΐα ὑπὸ 60 προσώπων ἐκτελεσθεῖσα πρὸ μηνός, ἐν οἷς καὶ οὐκ ὀλίγα μουσικὰ ὄργανα ὑπῆρξε τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας, ὁ δὲ ξένος καὶ ἡμέτερος τύπος ἀφιέρωσαν ἄρθρα ἐπὶ ἄρθρων διὰ τὸ μεγα καὶ *θριαμβευτικὸν*, ὡς ἔγραφε, καλλιτεχνικὸν γεγονός. Ὁ χορὸς τοῦ «Ὁμίλου τῶν ἐρασιμόλπων» τῶν μὲν ἀνδρῶν συνίσταται ἐξ 24 νέων πάντων εὐπαδεύτων, τῶν δὲ γυναικῶν ἐξ 20 νεανίδων.

* * *

Πλὴν τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ μουσικοῦ Συλλόγου» περὶ οὗ θὰ γράψωμεν εἰς προσεχὲς φύλλον, ἄλλο κέντρον, τὸ ὁποῖον περιθάλπει μετὰ μητρικῆς ὄντως στοργῆς τὴν πάτριον μουσικὴν εἶναι καὶ ὁ φωτοβόλος ἀστὴρ τῆς πνευματικῆς ἐν Τουρκίᾳ κινήσεως, ὁ γεραρὸς δηλαδὴ «Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλογος». Τὸ σεμνὸν τοῦτο σωματεῖον πρὸ ἐτῶν ἐκήρυξε καὶ διαγωνισμὸν πρὸς περισυλλογὴν δημωδῶν ἑλληνικῶν μελῳδιῶν βραβεῦσαν καὶ 3—4 συλλογείς. Ἀλλὰ τὸ ἐθνωφελὲς τοῦτο διαγώνισμα κατέπαυσε, διότι ἀπὸ τριῶν ἐτῶν, ἀποθανόντος τοῦ γενναίου αὐτοῦ χορηγοῦ Χρηστάκη Ζωγράφου, ἀπωρανίσθη καὶ οἱ κληρονόμοι δὲν ἐκληρονόμησαν καὶ τὰ γενναῖα αἰσθήματα τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός.

Βοσπορία Φόρμιγξ.

Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΤΡΑΓΩΔΙΣΤΩΝ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν 10ην τρέχοντος, συνῆλθον, κατόπιν δημοσίας προσκλήσεως, ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Βαρβακείου, περὶ τοὺς πεντήκοντα τραγῳδιστάς, ὅπως συσκεφθῶσι περὶ τῆς ἱδρύσεως Συλλόγου, σκοποῦντος τὴν καλλιέργειαν καὶ διάδοσιν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἀσμάτων.

Τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἶχεν ὁ σχὼν τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἱδρύσεως τοιούτου Συλλόγου κ. Ἰωάννης Δούκας, εἰς τῶν ἀρίστων καὶ λίαν μεμορφωμένων παρ' ἡμῖν μουσικῶν, ὅστις, ἀφοῦ διὰ συντόμου προοιμίου κατέδειξεν, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καθῆκον ἔχει νὰ τηρήσῃ ἀλώβητα τὰ πατρῷα κειμήλια καὶ νὰ περιφρουρήσῃ ταῦτα κατὰ πάσης ἔξωθεν ἐπιβουλῆς ἐπικινδύνου εἰς τὴν ἑνότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀνέπτυξε κατόπιν τὸν σκοπὸν τῆς συνελεύσεως, προσειπὼν, ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ ἱδρυθῇ Σύλλογος πρὸς καλλιέργειαν καὶ διάδοσιν τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἀσμάτων, ἀποτελούντων καὶ τούτων ἓν τῶν κυριωτέρων γνωρισμάτων τοῦ ἔθνους μας, ἀφοῦ τόσοι ἄλλοι ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ σύλλογοι καλλιεργοῦντες καὶ θεραπεύοντες δι' ὑπερόγκων μάλιστα δαπανῶν τὴν Εὐρωπαϊκὴν μουσικήν.

Τὴν ἰδέαν τοῦ κ. Δούκα, περὶ ἱδρύσεως Συλλόγου Τραγῳδιστῶν, ἐνθουσιωδῶς ἀπεδέξαντο πάντες οἱ παρευρεθέντες, ἀνέθεσαν δὲ εἰς τὸν ἴδιον τὴν σύνταξιν τοῦ σχετικοῦ καταστατικοῦ, πρὸς ἐπιψήφισιν τοῦ ὁποίου θέλουσιν οὗτοι συνέλθει ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ τοῦ Βαρβακείου τὴν προσεχῆ Κυριακήν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναγραφῆς τῶν περὶ τῆς ἀνωτέρω συνελεύσεως, θεωροῦμεν καθῆκον νὰ παροτρύνωμεν πάντας τοὺς θεραπεύοντας τὴν μουσικὴν καὶ δὴ τὴν ἑλληνικήν, ὅπως προσέλθωσιν ἅπαντες οὗτοι καὶ ἐγγραφῶσι μέλη τοῦ Συλλόγου τούτου ὅστις, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἔχει σκοπὸν ἐθνικώτατον, θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἀπαρχὴ κρείττονος τύχης τῆς καθόλου ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Λαμπρότατα διεξήχθη τὸ προπαρελθὸν Σάββατον ἡ πανήγυρις τῶν Ἁγίων Θεοδώρων ἐν τῷ ἐνταῦθα ὁμωνύμῳ τούτοις ναῷ.

— Κατὰ τὴν πανήγυριν ταύτην ἐψάλησαν κατανυκτικῶς διὰ γνησίας Βυζαντιακῆς μουσικῆς καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ὕφους τὰ ἐκλεκτότερα καὶ μελῳδικώτερα τῶν ἀρχαίων μουσικῶν ἐκκλησιαστικῶν μελῶν, ἐν οἷς καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀκάθιστον Ὕμνον ἐν ταῖς Μοναῖς ψαλλόμενον ἔντεχνον μάθημα τοῦ Δανιὴλ «Σὲ προκατήγειλε χορὸς τῶν προφητῶν», ὅπερ ἐξετελέσθη θαυμασίως ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, ἐνισχυθέντος ἐκτάκτως ὑπὸ τῶν λογίων καὶ δοκίμων μουσικῶν κκ. Θ. Κόντου καὶ Ι. Δούκα, διευθυνομένου δὲ ὑπὸ τοῦ συνδιευθυντοῦ καὶ συντάκτου τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος κ. Ἰ. Θ. Τσώκλη.

— Εἰς τὴν ἔκτακτον ἐπιτυχίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τῆς ἑορτῆς ταύτης, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι συνετέλεσαν ὄχι μόνον οἱ καλῶς κατηρτισμένοι ἐκκλησιαστικοὶ χοροὶ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ἀλλὰ καὶ ἡ φιλοκαλία τῶν ἀξιοτίμων ἐπιτρόπων τοῦ ἑορτάζοντος τούτου ναοῦ, διακοσμησάντων πλουσίως ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς τὸν ναόν, ἔτι δὲ καὶ ἡ σεμνοπρέπεια, ἣν μετὰ πολλῆς χάριτος προσδίδει πάντοτε εἰς τὰς ἱεροτελεστίας του ὁ Πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐφημέριος τοῦ ἀνωτέρω ναοῦ κ. Χρύσανθος Ἀντωνιάδης, ὁ ἀκάματος οὗτος ἑρμηνευτὴς τοῦ θείου λόγου, ὃν τόσον εὐδοκίμως κηρύττει κατὰ Κυριακὴν ἐν τῷ ναῷ τούτῳ.

— Μετὰ χαρᾶς ἀνεγνώμεν ἐν τῷ ἐν Κύπρῳ ἐκδιδομένῳ ἐκκλησιαστικῷ περιοδικῷ «*Χριστιανικὴ Ἀλήθεια*» τῆς 15 παρελθόντος ἄρθρον περὶ μουσικῆς ἐπιγραφόμενον «*Φωνὴ ὑπὲρ τῆς πατρίου μουσικῆς*», ἐν ᾧ ὁ ὑπὸ ψευδώνυμον *Ἐρασίμολπος* συντάκτης τοῦ ἄρθρου τούτου σήγνυσι μετὰ πόνου φωνὴν κατὰ τῆς ἀκηδείας τῶν ἐν Κύπρῳ ἀρμοδίων ἀδιαφορούντων καὶ τούτων περὶ τῆς μουσικῆς μας.

— Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου προτείνει ὁ *Ἐρασίμολπος* τὴν ἵδρυσιν ἐν Κύπρῳ σχολῆς πρὸς διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, καὶ μόρφωσιν ψαλτῶν, ἅτε μὴ ὑπαρχόντων καὶ ἐκεῖ, ὡς λέγει ὁ ἀρθρογράφος οὗτος, καλῶν καὶ ἀξίων λόγου ἱεροψαλτῶν.

— Τὴν ὀρθὴν καὶ ἀξίαν πάσης ὑποστηρίξεως γνώμην ταύτην τοῦ *Ἐρασιμόλπου* συμμερίζομένη καὶ ἡ «Φόρμιγξ» εὔχεται ὅπως τὰ ὑπὸ τούτου προτεινόμενα σωτήρια περὶ μουσικῆς μέτρα, πραγματοποιηθῶσι ταχέως, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν Κύπρου.

— Ὁ ἐνταῦθα ἀπὸ δεκάδων ἐτῶν εὐδοκίμως λειτουργῶν Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως», ἑόρταζε τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Πειραιεῖ τὴν ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως τοῦ αὐτόθι τμήματός του παρασκευάσας ἐπὶ τούτῳ πρωτοφανῆ ὄντως πνευματικὴν πανήγυριν.

— Κατὰ ταύτην ἔλαβε μέρος προσκληθεὶς καὶ ὁ διαπρεπὴς παρ' ἡμῖν καθηγητὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Ι. Θ. Σακελλαρίδης, ὅστις ἔψαλλε μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν χοροῦ ἐκ Ριζαριστῶν ἐκλεκτά τινα ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα μετ' ἀπαραμίλλου, ὡς πάντοτε ἐπιτυχίας, ἔτι δὲ καί τινα χορικὰ τῆς Ἀντιγόνης ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἰδίου μελοποιηθέντων τοιούτων.

— Προσελήφθη ὡς δεξιὸς ἱεροψάλτης τοῦ ἐν Καίρῳ Ἑλληνικοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ ὁ τέως ἐν Πάτραις πρωτοψάλτης τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου κ. Παναγ. Γεωργιάδης, εἷς τῶν μᾶλλον εὐπαιδεύτων καὶ καλλιφώνων μουσικῶν.

— Ἄξιοι συγχαρητηρίων τυγχάνουσιν οἱ τὸν ἐν Καίρῳ Ἑλληνικὸν ὀρθόδοξον Ναὸν ἐπιτροπεύοντες διὰ τὴν πρόσληψιν ὡς ἱεροψάλτου ἐκεῖ τοῦ κ. Γεωργιάδου, ἀνδρὸς μεμορφωμένου καὶ ἱκανοῦ νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς πάσας τὰς μουσικὰς ἀξιώσεις τῆς ἐν Καίρῳ Ἑλληνικῆς κοινότητος.

— Μετὰ θλίψεως βαθυτάτης ἠκούσθη παρ' ἅπαντος τοῦ μουσικοῦ καὶ μὴ κόσμου ἡ ἀπόλυσις ἐκ τῆς θέσεως τοῦ πρωτοψάλτου Μεταμορφώσεως Πειραιῶς τοῦ κ. Μιχ. Μελισσοπούλου, μουσικοῦ ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ μουσικοδιδασκάλου διαπρεποῦς, ἐπὶ μακρὰν δὲ σειρὰν ἐτῶν εἰλικρινῶς καὶ λίαν εὐδοκίμως ἐργαζομένου πρὸς διάπλασιν μουσικῶν καλῶν.

— Ἡ ἀπόλυσις αὕτη τοῦ κ. Μελισσοπούλου προελθοῦσα ἀναμφιβόλως τῇ ἀποφάσει τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως Πειραιῶς, δικαιώνει διὰ μίαν ἔτι φορὰν τὴν ἄλλοτε πρὸς ἡμᾶς ὁμολογηθεῖσαν ἐγγράφως ὑπ' αὐτῶν τούτων ἀμουσίαν των.

— Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ προσγενόμενον ἀδίκημα εἰς τὸν κ. Μελισσόπουλον θὰ σπεύσωσι νὰ ἐπανορθώσωσιν οἱ κκ. ἐπίτροποι τοῦ ἀνωτέρω ναοῦ κατόπιν λογικωτέρας σκέψεως καὶ ἀμερολήπτου κρίσεως.

— Καθ' ἃ ἐξ Ὕδρας πληροφορούμεθα ὁ ἐν τῷ ἐκεῖ Ἑλληνικῷ Σχολείῳ διωρισμένος Ἑλληνοδιδάσκαλος κ. Παπάναουμ ἤρξατο διδάσκων εἰς τοὺς μαθητάς του τὴν τετραφωνον Ἐκκλησιαστικήν, ὅπως κατορθώσῃ νὰ εἰσαγάγῃ ταύτην καὶ εἰς τοὺς ἐν Ὕδρᾳ ἱεροὺς ναούς.

— Τὸ τοιοῦτον μάλιστα ἐπεχείρισεν οὗτος τὴν τὴν Παρασκευὴν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, ἀλλὰ χάρις εἰς τὸν ἄγρυπνον φρουρὸν τοῦ πατρίου κειμηλίου, τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, Σεβασμιώτατον Ἐπίσκοπον Ὕδρας κ. Ἀρσένιον ἀπεσοβήθη τὸ κακόν, μάλιστα δὲ καὶ ἐγκλιον αὐστηρὰν ἐξαπέστειλεν οὗτος πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ του ἱερεῖς νὰ μὴ δεχθῶσιν εἰς οὐδεμίαν ἐκκλησίαν τὴν τετράφωνον.

— Ἀλλ' ὁ κύριος Παπαναουμ ἐμμένων εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς τετραφώνου ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς Ὕδρας συλλέγει ἤδη ὑπογραφὰς ὅπως οὕτω πείσῃ τὸν Σεβ. Ὕδρας καὶ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς μουσικῆς ταύτης εἰς τοὺς ἐκεῖ ναούς.

— Ἡμεῖς γνωρίζοντες τὸ ἀκέραιον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ὕδρας καὶ τὴν πρὸς τὰ πάτρια ἀφοσίωσιν τούτου ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἐμμείνῃ ὁ Σεβ. εἰς τὴν ἀπόφασίν του τὴν πρώτην καὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἰς τὸν νεωτεριστὴν τοῦτον κ. Παππαναουμ νὰ μολύνῃ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς τετραφώνου τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς Ὕδρας, ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν ὁποίων ἀείποτε οὐκ ἐπαύσαντο λατρεύοντες τὸ Ὑπέρτατον Ὄν τὰ γενναῖα καὶ μουσοτοαφῆ τῆς Ὕδρας τέκνα.

— Ἐν τῷ μουσικῷ τεύχει τῆς «Φόρμιγγος», ὅπερ σὺν τῷ δε θὰ διανεμηθῇ τοῖς φίλοις ἡμῶν συνδρομηταῖς, εὐχαρίστως δημοσιεύομεν τὸ Δοξαστικὸν τῆς Κασσιανῆς «Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις . . .», μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ φίλου καὶ ἐκτάκτου ἡμῶν συνεργάτου κ. Ἰ. Δ. Γιαννούτσου Δ.Φ. Σχολάρχου τοῦ Βαρβακείου.

— Τὸ μέλος τοῦτο ἀργοσύντομον (σπονδειακὸν — —) ὄν, καὶ ἐρρυθμισμένον κατὰ ῥυθμικοὺς πόδας τετρασήμους, καὶ ἐνιαχοῦ πολὺ ἀριστάμενον τῆς πεπατημένης, ἴσως τοῖς ἄγαν συντηρητικοῖς μουσικοῖς φανῇ ἐξωτερικῶς νεωτερίζον. Ἀλλὰ τοῦτο ὁ φίλος μελοποιός, ὡς εἶπεν ἡμῖν, ἐπουσιῶδες θεωρῶν, ἓν μόνον, τὸ οὐσιωδέστατον, ἐπεδίωξε, διὰ τίνος δηλ. μουσικῆς γραμμῆς νὰ ἑρμηνεύσῃ ὡς οἷόν τε αἰσθητότερον τὰ βαθέα συναισθήματα τῆς μεγάλης ποιητρίας τοῦ περιλαλήτου τούτου ὕμνου.

—Κατὰ πόσον τούτου ἐπέτυχεν ὁ μελοποιός, θὰ κρίνωσιν οἱ φίλοι ἡμῶν Μουσικοὶ καὶ ἱεροψάλται συνδρομηταί.

— Ἀνεχώρησε τὴν προπαρελθοῦσαν Πέμπτην διὰ τὴν Μονὴν Βαρνακώβης ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἡγούμενος ταύτης κ. Γερμανὸς Κυριαζῆς τελειόφοιτος τῆς Θεολογίας.

ΝΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Χαίροντες ἀναγγέλλομεν τοῖς κκ. συνδρομηταῖς καὶ ἀναγνώσταις τῆς «Φόρμιγγος» ὅτι ἐξεδόθη ἡ πρὸ καιροῦ ἀγγελθεῖσα περισπούδαστος πραγματεία «Ὑγιεινὴ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων καὶ θεραπευτικὴ τῶν συχνοτέρων νοσημάτων αὐτῶν» ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ καὶ ἐξόχου παρ' ἡμῖν Λαρυγγο-ωτολόγου Ἰατροῦ κ. Μιχ. Παπαθανασοπούλου. Ἀναγνόντες τὴν πραγματείαν ταύτην σπεύδομεν ἡμεῖς πρῶτοι νὰ συγχαρῶμεν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν συγγραφέα διὰ τὴν ἐμβρίθειαν τῶν γνώσεων καὶ σαφήνειαν μεθ' ἧς πραγματεύεται τὰ πολλαπλᾶ ζητήματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ συστήσωμεν ἐνθέρμως τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Φόρμιγγος» νὰ σπεύσωσιν εἰς ἀπόκτησιν τοῦ πολυτίμου τούτου βιβλίου.

Παρὰ τῷ πέμποντι εἴτε ἡμῖν εἴτε τῷ συγγραφεῖ δρ. 3 στέλλεται τοῦτο ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.